

O zvonech a zvoncích

Když se mi poprvé dostala do ruky nabídka zemědělské praxe na farmě ve Švýcarsku, pomyslela jsem si tehdy, že je to jistě dobrá šance pro mladé lidi, asi především ze soukromě hospodařících rodin, nebo pro studenty. Pak jsem si ale řekla, že bych to mohla zkusit sama.

Zemědělské vzdělání mi nechybí, ale praktických zkušeností ze zemědělského provozu příliš nemám. Kromě šance zdokonalit se v němčině mě lákala i možnost poznat novou, hezkou zemi a odlišnou kulturu.

I když u nás obvykle převládá názor, že Švýcarsko je nádherná země, ale její obyvatelé jsou poněkud nepřístupní a chladní, a navíc statistika počtu adaptace schopných praktikantů, se kterou mě seznámila zprostředkovatelská agentura Ing. Jan Klouček-POVOS, nebyla příliš optimistická, neodradilo mě to.

Sebrala jsem potřebnou odvahu a odhodlání a dnes (čtyři měsíce po návratu domů) mohu s určitostí prohlásit, že svého rozhodnutí strávit čtyři měsíce na farmě v žádném případě nelituji!

Prvního února jsem dorazila do vesnice Oberbipp v kantonu Bern, ležící asi 40 km od hlavního města v nadmořské výšce okolo 500 m. Mým působištěm se stala farma – společný podnik dvou rodin, které dohromady hospodařily na základě uzavřené smlouvy. Pro představu uvádím několik faktů: výměra asi 60 ha, z toho je asi jedna polovina luk a pastvin a 5 ha lesa. Pěstuje se zde řepka (obvyklé výnosy okolo 4 t/ha), ozimý ječmen (8 až 9 t/ha), pšenice (6 až 7 t/ha), pšenice špalda, brambory, cukrovka, krmná řepa, kukuřice (na úsušky), jetelotrávy (úsušky, zelené krmení). Značná část obilovin je produkována jako uznané osivo. Na všech polích je vidět, že dostávají to, co mají dostat, že tu nechybí peníze na postřiky, hnojiva a také švýcarská pečlivost a pořádkumilovnost spolu se značným zájmem a schopnostmi zdejší-

ho farmáře. Zaujala mne například aplikace přípravku z mořských řas, který dodává mikroprvky a stopové prvky.

Mechanizace v rostlinné výrobě je zde na velmi vysoké úrovni. I přes svůj značně odtaziťý přístup k technice a počátečním obavám jsem si celkem důkladně vyzkoušela, jak se jezdí s různými typy traktorů značky Fendt a také s některými mechanizačními prostředky.

Stádo, původně simentálského skotu, nyní s různým podílem holštýnské krve (především red holštýn), čítá asi 34 krav, 28 jalovic a 13 telat, všechny mají svá jména. Jedna jalovička narozená krávé Kander za mé asistence koncem února, bude svým jménem majitelům připomínat jednu praktikantku z Čech. Všichni býčci z farmy jsou prodáváni pryč v hmotnosti 70 kg. Průměrná užitkovost krav je 6500 l při poměrně vysokém obsahu mléčných složek.

Ustájení a technologie v živočišné výrobě převážně vyžaduje značný podíl ruční práce – 21 krav je ustájeno v dvouřadé vážné stáji se stře-

dovou krmnou chodbou a vratným shrnovačem chlěvské mrvy, devět ve volné roštové stáji se stlanými lehacími boxy a zasušené a otelené krávy v bývalé konárně. Šest jalovic je také ve volné roštové stáji, ostatní v poměrně staré vazné stáji se středovou krmnou chodbou, bez mechanizace na odkliz hnoje. Krmení se všude zakládá ručně. Základem krmné dávky pro skot je seno, v letním období pastva a zelené krmení (trávy, jetelotrávy). Silážemi se nekrmí vůbec z důvodu výroby ementálských sýrů v místní sýrárně.

Dojení (Alfa-Lavall) je potrubní, na stání, do 600 l přívěsného tanku, mléko se odváží vždy ráno do sýrárny, 11krát ročně kontroluje plemennářská firma užitekčnost.

Chov prasat čítá okolo 30 chovných prasnic, jednoho kance, příslušný odchov a několik kusů výkrmu. Je využívána i inseminace a turnusový způsob chovu po pěti týdnech. Prasnice v porodně jsou ustájeny vazně, což bude do dvou let ve Švýcarsku zakázáno a vyžádá si změnu technologie či zrušení chovu. Pro úplnost se musím ještě zmínit o dalších zvířecích obyvatelích farmy, k nimž patřily – kromě 30 slepic, pro zábavu chované hnědé krátkosrsté kozy, dvouletá ušlechtilá a značně temperamentní klisna Lolita, hnědka plemene Freiburger (švýcarský chladnokrevník lehčího typu). Všechna zvířata maximálně využívají pastvu, v zimě mají krávy zajištěn pohyb pouštěním minimálně dvakrát týdně do výběhů.

Na farmě pracují dva farmáři (přičemž jejich manželky se starají jen o domácnost), jeden učeň, který v rodině žije a pracuje vždy jeden rok, a jeden zaměstnanec. Ten vykonával právě základní vojenskou službu, a proto jsem místo něho nastoupila já. Ani zdaleka jsem zde nebyla prvním praktikantem. Kromě práce v provozu, která převažovala, jsem pracovala také jeden až dva dny v týdnu v domácnosti jedné z rodin. Příznávám, že práce hospodyňky není zrovna tím, po čem bych nedočkavě prahla, ale na druhou stranu to byla poměrně příjemná změna proti časnému rannímu

Orba
s úsměvem

mu vstávání a hlavně úleva pro moje ruce, které v tyto dny nemusely zdolávat s vidlemi metráky sena, trávy nebo hnoje. Pocity z dobře vykonané práce jsem ale zažila i v kuchyni. To když se nedočkaví stravníci dožadovali další porce bramborových špalíčků, pro ně do té doby neznámého pokrmu, na který zpočátku pohlíželi značně nedůvěřivě.

K mé běžné práci na farmě patřilo dojení a další práce u krav, v o něco menší míře i u prasat a ostatních zvířat. V zimě se pájily větve v lese, na jaře se stavěly ohrady, likvidovaly šťovíky na loukách a pastvinách, v květnu se sušilo seno. K mým nezapomenutelným zážitkům určitě patří sekání trávy (rotační sekačkou) a nahrabování sena. To, že budu dojit krávy, inseminovat prasnice nebo kydat jalovicím by mě nezaskočilo, ale já a traktor??? Uzákoněná pracovní doba v zemědělství je různá dle kantonů, zde je 60 h týdně. A tak jsem se vždycky obrovsky těšila jednou za čtrnáct dní na volný víkend. Kromě spaní jsem ale v tyto dny zažila i několik výletů, na které mě s sebou brala jedna z rodin. Na konci května jsme společně navštívili závody spřežení ve velkém jezdeckém centru v Bernu, kde jsem se mohla na vlastní oči přesvědčit, že nejlepším švýcarským čtyřspřežím v současné době jsou čtyři bílí starokladrubští hřebci!

Velmi se mi tu líbil systém pastevního družstva s více než 100letou tradicí, sloužící k odchovu jalovic v letním období. Do pastevního areálu ve výšce 1000 m n. m. je každý

rok, vždy kolem 20. května, přivezeno asi 180 jalovic, které se tu ve třech skupinách pasou obvykle do září. Všechny musí mít na krku zvoněk, a tak vás při procházce mezi pastvinami provází všudypřítomné zvonění. O jalovice se zde stará jeden oše-třovatel – zaměstnanec družstva, který sám též chová několik kusů švýcarského hnědého skotu a spolu s manželkou zde provozuje restauraci, která také patří družstvu. Ta se stává častým cílem turistů, výletníků a rodin s dětmi. Švýcarský hnědý skot, pro mě půvabné plemeno, je v této oblasti (na rozdíl od některých jiných kantonů) značně nepopulární a neoblíben. Jasně zde převažuje skot simentálského typu. Obdobná pastevní družstva jsou tu celkem běžná, hned vedle fungovalo mimo obdobných pro skot i jedno pro mladé koně, kde se letos prohánělo asi třicetihlavé stádo koní různých plemen (teplokrevníci, freibergerové, haflingové ...).

Na to, až uvidím na horských pastvinách prohánět a popásat se stáda ušlechtilých koní a zvonící stáda jalovic, jsem se těšila po celou dobu svého pobytu. Letošní, ve Švýcarsku dosti deštivé jaro, kdy příroda měla zpoždění, mi moc nadějí nedávalo, ale pár dní před mým odjezdem domů se mi to přeci jen splnilo. Považuji si, že jsem se díky jednomu ze svých zaměstnavatelů, který je také prezidentem pastevního družstva, mohla zúčastnit jako host slavnostního oběda u příležitosti zahájení pastevní sezóny, a měla tak možnost poznat další zajímavé lidi a zvyklosti.

Další věcí, která mě doslova nadchla, byl společenský život lidí na vesnici. Ve větší míře než u nás se zde pořádají nejrůznější kulturní a společenské akce, na kterých se vždy sejde velký počet místních obyvatel. Díky jedné z rodin, která mě do tohoto života aktivně zapojovala, jsem měla možnost prožít na vlastní kůži masopustní veselici v maskách, divadelní představení místních ochotníků nebo vystoupení mužského pěveckého sboru s taneční zábavou. Místní obyvatelé ke mně byli většinou velice milí, příjemní a přátelští, ovšem jejich dialekt byl pro mě problémem po celou

dobu pobytu. I když různí lidé se samozřejmě najdou všude, a tak jsem byla někdy poněkud překvapena například otázkami typu: „A máte u vás taky hořčici? A Roundup taky znáte!“ Ale obecně lze říci, že si zde většina lidí pod pojmem Česká republika obvykle vybaví alespoň Prahu nebo lední hokej.

Další z věcí, kterou bychom asi mohli Švýcarům závidět a o které se nám zatím může jen zdát, je jejich železniční doprava. Síť železnic je zde poměrně hustá a vlaky jezdí přesně. K tomu lze připočítat ještě ochotné průvodčí a přehledné jízdní řády na všech nádražích. Lze si objednat celodenní jízdenku vždy pro určitý den a s tou pak cestovat, poznávat a obdivovat nesčetné krásy této neobyčejně zajímavé a různorodé země.

Za zmínku stojí určitě také vyni-

kající švýcarské sýry, které jsou vedle proslavené čokolády a hodinek významným vývozním artiklem. V oblasti Ementál, která dala jednomu z nejproslulejších sýrů jméno, mohou turisté dokonce navštívit historickou dřevěnou sýrárnu, kde je dosud v zakouřené místnosti s ohništěm předváděno, jak probíhala výroba sýru v minulosti. Hned vedle si lze prohlédnout současný provoz a celý výrobní postup i zrání sýrů pozorovat přes sklo z ochozů a chodeb. Nefalšovaný ementál musí splňovat „3 R“ – kulatý, zralý, s kůrkou. Ale ruka trhu vládne pevně, takže pokud Američané požadují ementál do svých hamburgerů hranatý, bez děr a kůrky, Švýcaři jim ho vyrobí, ale za pravý ementál ho v žádném případě nepovažují.

Závěr nemůže patřit ničemu jinému, než už zmiňovaným zvونům. Setkáte se tu s nimi téměř všude. Kromě typického suvenýru pro turisty je to zde i poměrně častý dárek k výročí nebo narozeninám, či jako cena z nejrůznějších výstav, slavností a soutěží – sportovních i chovatelských. Zvony různých velikostí s ozdobnými řemeny a přezkami mi zkrátka doslova učarovaly. A tak když jsem na konci pobytu i já dostala na památku jeden velký, speciálně vyrobený zvon (se jménem) s širokým černým zdobeným řemenem, věděla jsem, že doma bude na čestném místě zdobit můj pokoj a připomínat mi mé přátele, se kterými jsem mohla prožít čtyři měsíce v jejich krásné zemi mnoha tvářích.

Ing. Iļjana Kalášková
okresní Agrární komora Trutnov

ING. JAN KLOUČEK - POVOS

- zprostředování praxe pro zemědělce na švýcarských farmách

KVARTA PLUS, s.r.o.

- rekonstrukce válů a řepkových předválů na pohon rotační převodovkou
- výroba řepkových předválů
- prodej náhradních dílů a řemenů na kombajny Fortschritt
- prodej a servis užitkových aut DACIA (včetně 4x4) od 175 000 Kč

Devotyho 1625, 530 02 Pardubice, tel./fax: 446 633 369,
mobil: 606 47 68 11 nebo kontakt areál Kvarta Plus,
530 02 Lány u Dašic 28, tel./fax: 446 695 13 10, 695 04 50

70223

